

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ННІМП ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»

11 вересня 2025 року, протокол № 7

Голова вченої ради ННІМП ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»

В.В. Супрун

ОСНОВИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни за вибором здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Київ – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» циклу вибіркових освітніх компонент для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Автор-укладач робочої програми навчальної дисципліни:

Н. О. Приходькіна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки,
адміністрування і спеціальної освіти Навчально-
наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»
(протокол № 1 від 3 вересня 2025 р.)

Затверджено вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 7 від 11 вересня 2025 року)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	цикл вибіркового освітнього компонент	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Семестр	
		Лекції	
		16	4
		Практичні, семінарські	
		16	4
		Самостійна робота	
		88	112
Вид контролю			
залік	залік		

***Примітка:** співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та аудиторної роботи становить 27 % / 73 % за денною формою навчання та 7 % : 93 % за заочною формою навчання.*

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни "Основи медіаграмотності" є формування у магістрантів системи знань та навичок з аналізу та критичного оцінювання медіаконтенту, розуміння принципів функціонування сучасного медіапростору та вміння ефективно взаємодіяти з інформаційним середовищем. а також ефективно використовувати медіаресурси у своїй професійній діяльності.

В умовах сучасного інформаційного суспільства ця дисципліна має особливе значення, оскільки дозволяє майбутнім фахівцям розвинути навички захисту від маніпулятивного впливу медіа та здатність навчати цьому здобувачів, забезпечує формування компетентності щодо створення та поширення якісного медіаконтенту з дотриманням професійних етичних норм.

Важливим аспектом мети є підготовка магістрантів до ефективного використання медіаресурсів в освітньому процесі, що включає вміння добирати, верифікувати та адаптувати медіаматеріали відповідно до потреб різних категорій дорослих учнів. Це дозволить їм у майбутньому створювати сучасне освітнє середовище, яке відповідає вимогам цифрової епохи.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- забезпечити розуміння сутності та специфіки функціонування різних видів медіа в сучасному інформаційному просторі, включаючи традиційні та нові медіа, їхні особливості та вплив на аудиторію;
- сформуванню здатність до критичного аналізу медіаконтенту через розвиток навичок розпізнавання маніпуляцій, пропаганди, фейків та інших форм дезінформації в медіапросторі;
- розвинути практичні навички створення та поширення медіаконтенту з урахуванням професійних та етичних стандартів, авторського права та принципів академічної доброчесності;

- оволодіти методиками та інструментами перевірки достовірності інформації, включаючи фактчекінг, верифікацію джерел та аналіз медіаповідомлень;
- сформуванню здатності до ефективного використання медіаресурсів в освітньому процесі;
- розвинути здатність захищати власний інформаційний простір та навчати цьому здобувачів з урахуванням різних вікових категорій;
- опанувати методики медіаосвіти та їх адаптації для різних цільових аудиторій здобувачів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» є система теоретичних знань та практичних навичок щодо критичного сприйняття, аналізу, оцінки та створення медіаконтенту, а також методики формування медіакомпетентності у контексті професійної діяльності викладачів закладів вищої освіти та андрагогів.

Дисципліна охоплює вивчення закономірностей функціонування сучасних медіа, їхнього впливу на суспільство та особистість, принципів критичного осмислення медіаконтенту та протидії дезінформації, а також етичних аспектів медіадіяльності. Важливою складовою предмету є дослідження особливостей використання медіаресурсів в освітньому процесі та специфіки формування медіаграмотності у здобувачів різних вікових груп.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- поняття, базові компоненти медіаграмотності та ключові компетенції медіаграмотної людини;
- взаємозв'язок між інформаційною та цифровою грамотністю;
- етапи та сучасні тенденції розвитку медіаосвіти;
- структуру, функціонування медіапростору;
- рівні організації медіапростору та складові медіаекосистеми;
- особливості різних видів медіа та їх вплив на аудиторію
- принципи, методологію фактчекінгу, способи виявлення фейків та дезінформації
- інструменти перевірки різних типів контенту
- методи роботи з першоджерелами
- види медіаманіпуляцій, психологічні механізми впливу, техніки створення маніпулятивного контенту, методи протидії маніпуляціям;
- відмінності між інформуванням та пропагандою;
- стандарти якісної журналістики;
- основи візуальної грамотності та сторітелінгу;
- методи захисту персональних даних, правила безпечної поведінки в соціальних мережах;
- способи протидії кібербулінгу, принципи управління цифровим слідом
- принципи роботи та види ШІ в медіасфері, методи виявлення ШІ-генерованого контенту, етичні аспекти використання ШІ, способи верифікації контенту, створеного штучним інтелектом;

вміти:

- здійснювати критичний аналіз медіаповідомлень, оцінювати надійність джерел інформації;
- розпізнавати маніпуляції та пропаганду, виявляти фейки та дезінформацію;
- застосовувати методологію фактчекінгу, використовувати інструменти перевірки зображень та відео, здійснювати геолокаційну перевірку, верифікувати акаунти в соціальних мережах;
- створювати якісний медіаконтент відповідно до журналістських стандартів
- розробляти мультимедійні матеріали, створювати візуальний контент, адаптувати матеріали для різних платформ;

- налаштовувати приватність в соціальних мережах, захищати персональні дані, протидіяти кібербулінгу, управляти власним цифровим слідом;
- розпізнавати ШІ-генерований контент, оцінювати якість та достовірність матеріалів, створених ШІ, верифікувати дипфейки, використовувати ШІ-інструменти для створення контенту;
- адаптувати матеріали для різних цільових аудиторій, розробляти навчальні активності з медіаграмотності, проводити тренінги з медіаосвіти
- виявляти та реагувати на інформаційні загрози, застосовувати інструменти цифрової гігієни, навчати інших основам медіабезпеки;
- добирати релевантні медіаматеріали, створювати освітній медіаконтент, інтегрувати медіаінструменти в навчання, оцінювати ефективність використання медіаресурсів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Медіаграмотність у сучасному світі

Поняття медіаграмотності. Основні компоненти медіаграмотності (доступ, аналіз, оцінка, створення). Взаємозв'язок інформаційної та цифрової грамотності. Ключові компетенції медіаграмотної людини. Генеза розвитку медіаосвіти. Основні етапи становлення медіаосвіти. Розвиток критичного мислення в контексті медіаосвіти. Міжнародний досвід впровадження медіаосвіти. Сучасні тенденції розвитку медіаграмотності. Сучасні виклики інформаційного суспільства.

Тема 2. Медіапростір та його складові

Поняття медіапростору та його основні характеристики. Рівні організації медіапростору (глобальний, національний, регіональний). Суб'єкти медіапростору (медіа, аудиторія, регулятори). Медіаекосистема та її складові. Види медіа та їх особливості (друковані, аудіовізуальні, соціальні медіа, інтернет-медіа). Специфіка впливу різних видів медіа на аудиторію. Характеристики традиційних медіа. Особливості нових медіа. Зміна ролі аудиторії (від пасивного споживача до активного виробника контенту). Поняття та види медіаконвергенції (технологічна, економічна, професійна конвергенція). Вплив конвергенції на медіаспоживання.

Тема 3. Медіапсихологія та когнітивні упередження

Психологічні механізми сприйняття медіаінформації. Когнітивні упередження та їх вплив на медіаспоживання (підтвердження власних переконань, ефект ехо-камери, селективне сприйняття). Психологія вірусного контенту та соціальних мереж. Емоційний вплив медіа на аудиторію. Медіазалежність та цифрова детоксикація. Вплив медіа на формування громадської думки та поведінки. Психологічні аспекти медіаманіпуляцій. Техніки критичного мислення для протидії когнітивним упередженням. Роль емпатії та емоційного інтелекту в медіаграмотності.

Тема 4. Фактчекінг та верифікація інформації

Поняття та принципи фактчекінгу (визначення фактчекінгу, базові принципи перевірки фактів, етичні аспекти фактчекінгу, роль фактчекінгу в сучасній журналістиці). Методологія фактчекінгу (алгоритм перевірки інформації, первинні та вторинні джерела, робота з документами, перехресна перевірка даних, статистична перевірка). Типові помилки при роботі з фактами (логічні хиби, кореляція vs причинність, упередження та стереотипи, емоційні маніпуляції). Інструменти верифікації контенту. Перевірка зображень (Google Images, TinEye). Аналіз відео (InVID, YouTube DataViewer). Геолокаційна перевірка (Google Earth, Wikimapia). Верифікація акаунтів у соціальних мережах. Розпізнавання фейків та дезінформації (типи фейків, ознаки недостовірної інформації,

техніки маніпуляції фактами, методи протидії дезінформації). Робота з першоджерелами (оцінка надійності джерел, архівування інформації, документування процесу перевірки, правові аспекти використання джерел).

Тема 5. Маніпулятивні технології в медіа

Поняття медіаманіпуляції. Класифікація маніпулятивних технологій. Психологічні механізми маніпуляцій. Цільові аудиторії маніпулятивного впливу. Інструменти маніпулятивного впливу (мовні, візуальні маніпуляції, емоційні тригери, маніпуляції з контекстом, маніпуляції з даними та статистикою). Технології створення маніпулятивного контенту (фреймінг новин, спіндокторинг, техніка "порядку денного", замовчування інформації, підміна понять). Поняття інформації та її властивості. Види інформації в медіапросторі (фактологічна, аналітична, оціночна інформація). Принципи об'єктивного інформування (точність, достовірність, повнота, збалансованість). Відмінності між інформуванням та маніпуляцією. Визначення пропаганди. Види пропаганди. Техніки пропагандистського впливу. Відмінність пропаганди від інформування. Поняття мови ворожнечі. Рівні мови ворожнечі. Наслідки використання мови ворожнечі. Правові аспекти протидії мові ворожнечі. Критичний аналіз медіаконтенту. Техніки розпізнавання маніпуляцій. Інструменти верифікації інформації.

Тема 6. Створення медіаконтенту

Принципи якісної журналістики. Стандарти журналістики: точність та достовірність, баланс думок та точок зору, відокремлення фактів від коментарів, повнота інформації, оперативність. Критерії якості медіаконтенту. Аудиторія та її потреби. Форматування контенту для різних платформ. Кодекс журналістської етики. Права та обов'язки журналіста. Конфлікт інтересів. Захист приватності. Робота з вразливими групами. Етика використання джерел. Структура медіатексту (заголовковий комплекс, лід та його види, композиція тексту, принцип перевернутої піраміди, SEO-оптимізація тексту). Візуальна грамотність: основи композиції, робота з фотографіями, створення інфографіки, відеоконтент, візуальні акценти, адаптація візуального контенту. Мультимедійний сторітелінг. Принципи сторітелінгу. Види мультимедійних історій. Інтерактивні елементи. Лонгріді. Таймлайни. Інтеграція різних форматів. Інструменти створення контенту. Платформи для публікації. Адаптивний дизайн. Оптимізація для різних пристроїв. Аналітика контенту.

Тема 7. Медіабезпека та цифрова гігієна

Вступ до концепції медіабезпеки та цифрової гігієни: основні поняття, актуальність та важливість у сучасному цифровому світі. Захист персональних даних: види персональних даних, методи їх захисту, правові аспекти захисту персональних даних, налаштування приватності в різних сервісах та додатках, створення та управління надійними паролями. Безпека в соціальних мережах: налаштування приватності акаунтів, розпізнавання фейкових профілів, захист від фішингу та соціальної інженерії, правила публікації контенту в соціальних мережах. Кібербулінг та протидія йому: види онлайн-переслідування, психологічні аспекти кібербулінгу, методи захисту від цькування в мережі, алгоритми дій у випадку кібербулінгу, правові механізми захисту. Цифровий слід: поняття цифрового сліду, види цифрових слідів (активні та пасивні), управління цифровою репутацією, інструменти моніторингу та видалення цифрових слідів, довгострокові наслідки цифрового сліду для професійної діяльності. Практичні аспекти цифрової безпеки: використання антивірусного програмного забезпечення, двофакторна автентифікація, безпечне користування публічними мережами Wi-Fi, резервне копіювання даних, шифрування важливої інформації.

Тема 8. Медіаграмотність і штучний інтелект

Принципи роботи та види ШІ в медіапросторі. Технології штучного інтелекту в медіасфері: генерація контенту (тексти, зображення, відео, аудіо), обробка природної мови, комп'ютерний зір, аналіз даних та персоналізація контенту. Критичне оцінювання ШІ-контенту: методи розпізнавання згенерованого контенту, інструменти верифікації, маркери штучного контенту, особливості ШІ-маніпуляцій. Практичне застосування ШІ в медіа: використання текстових генераторів, систем обробки зображень, відеогенерації, аналітичних інструментів. Безпека та етичні аспекти: проблема дідфейків, боротьба з дезінформацією, захист приватності даних, етичні дилеми використання ШІ. Верифікація та фактчекінг ШІ-контенту: оцінка достовірності інформації, перевірка джерел, контекстуальний аналіз, етична оцінка. Майбутнє медіаграмотності в епоху ШІ: тенденції розвитку, нові виклики, адаптація навичок медіаграмотності до технологічних змін, формування критичного мислення в умовах поширення ШІ-технологій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с/р		л	с	с/р
Тема 1. Медіаграмотність у сучасному світі	14	2	2	10	12	2	-	10
Тема 2. Медіапростір та його складові	12	2	2	8	14	-	-	14
Тема 3. Медіапсихологія та когнітивні упередження	14	2	2	10	16	-	-	16
Тема 4. Фактчекінг та верифікація інформації	16	2	2	12	18	-	2	16
Тема 5. Маніпулятивні технології в медіа	16	2	2	12	16	2	-	14
Тема 6. Створення медіаконтенту	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 7. Медіабезпека та цифрова гігієна	16	2	2	12	14	-	-	14
Тема 8. Медіаграмотність і штучний інтелект	18	2	2	14	16	-	2	14
Всього	120	16	16	88	120	4	4	112

5. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№	Теми лекційних занять	Зміст лекційних занять	Години	
			денна	заочна
1	Медіаграмотність у сучасному світі	<p>1) Поняття медіаграмотності та її основні компоненти: визначення медіаграмотності як комплексної здатності, чотири ключові компоненти (доступ, аналіз, оцінка, створення), взаємозв'язок з інформаційною та цифровою грамотністю. Рівні медіаграмотності та їх характеристики.</p> <p>2) Генеза розвитку медіаосвіти: передумови виникнення медіаосвіти в 1930-х роках, дослідження впливу медіа на суспільство,</p>	2	2

		<p>еволюція підходів від "щеплення" до критичного аналізу. Розвиток медіаосвіти в Україні.</p> <p>3) Ключові компетенції медіаграмотної людини: критичне мислення як основа медіаграмотності, навички аналізу та інтерпретації медіаповідомлень, розуміння медіамови та її особливостей.</p> <p>4) Сучасні виклики інформаційного суспільства: феномен інформаційного перевантаження та його наслідки, типи неправдивої інформації (фейки, дезінформація, пропаганда), механізми поширення маніпулятивного контенту. Досвід ЄС, США та інших країн у протидії інформаційним загрозам.</p> <p>5) Роль медіаграмотності в освітній діяльності: інтеграція медіаінструментів в освітній процес, розвиток критичного мислення здобувачів освіти.</p>		
2	Медіа-простір та його складові	<p>1) Поняття медіапростору: визначення медіапростору, основні характеристики сучасного медіапростору (динамічність, інтерактивність, глобальність). Відмінності між медіапростором та інформаційним простором.</p> <p>2) Рівні організації медіапростору: глобальний медіапростір та міжнародні медіаконцерни, національні медіасистеми та їх особливості, регіональні медіа та місцеві особливості. Взаємодія між різними рівнями медіапростору.</p> <p>3) Суб'єкти медіапростору: медіаорганізації як виробники контенту, аудиторія як споживач та співтворець контенту, регулятори та їх роль у формуванні медіапростору. Взаємовідносини між суб'єктами медіасистеми.</p> <p>4) Медіаекосистема: поняття медіаекосистеми як комплексної системи взаємозв'язків, складові екосистеми (контент, платформи, технології, економічні моделі), принципи функціонування та розвитку медіаекосистем.</p> <p>5) Види медіа та їх класифікація: традиційні медіа (преса, радіо, телебачення) та їх характеристики, цифрові медіа та онлайн-платформи, соціальні медіа як новий тип комунікаційного середовища. Гібридні форми медіа.</p> <p>6) Психологія впливу різних медіаформатів: особливості сприйняття текстової, аудіо та візуальної інформації, психологічні механізми впливу телебачення, радіо та друкованих медіа. Вплив інтерактивних та мультимедійних форматів на аудиторію.</p> <p>7) Традиційні vs нові медіа: характеристики традиційних медіа (централізованість, односторонність комунікації, професійне виробництво контенту), особливості нових медіа</p>	2	-

		<p>(децентралізація, інтерактивність, користувацький контент). Переваги та недоліки кожного типу.</p> <p>8) Трансформація ролі аудиторії: від пасивного споживання до активної участі, феномен "prosumer" (виробник-споживач), користувацький контент та його значення. Виклики та можливості активної аудиторії для медіаіндустрії.</p> <p>9) Медіаконвергенція та її типи: технологічна конвергенція (злиття технологій), економічна конвергенція (злиття бізнес-моделей), професійна конвергенція (зміна журналістських практик). Культурна конвергенція та зміна споживацьких практик.</p> <p>10) Вплив конвергенції на медіаспоживання: зміна звичок споживання медіа, персоналізація контенту, фрагментація аудиторії. Нові можливості та виклики для медіавиробників та споживачів в умовах конвергенції.</p>		
3	Медіапсихологія та когнітивні упередження	<p>1) Основи медіапсихології: психологічні механізми сприйняття інформації, особливості обробки медіаконтенту мозком, роль емоцій у сприйнятті медіаповідомлень.</p> <p>2) Когнітивні упередження та їх вплив на медіасприйняття: упередження підтвердження, ефект ехо-камери, селективне сприйняття, стереотипізація в медіа.</p> <p>3) Психологія уваги в медіапросторі: механізми привертання та утримання уваги, кліпове мислення, інформаційне перевантаження та його наслідки.</p> <p>4) Емоційний вплив медіа: механізми емоційного зараження, роль емоційних реакцій у формуванні думки, психологічні техніки впливу через медіа.</p> <p>5) Особливості сприйняття візуального контенту: психологія кольору в медіа, композиційні прийоми впливу, нейропсихологія сприйняття зображень.</p> <p>6) Медіапсихологія різних вікових груп: особливості медіасприйняття дітей, підлітків, дорослих та людей похилого віку.</p>	2	-
4	Фактчекінг та верифікація інформації	<p>1) Основи фактчекінгу: поняття, принципи, етапи перевірки інформації. Різниця між фактчекінгом та звичайною журналістикою. Міжнародні стандарти фактчекінгу.</p> <p>2) Типи неправдивої інформації: дезінформація, міс-інформація, малінформація. Мотиви поширення неправдивої інформації та механізми її розповсюдження.</p> <p>3) Методи верифікації інформації: перевірка джерел, крос-референс, темпоральна верифікація, пошук</p>	2	-

		<p>первинних джерел. Робота з експертами та офіційними даними.</p> <p>4) Технічні інструменти верифікації: зворотний пошук зображень, аналіз метаданих, інструменти перевірки соціальних мереж, детектори дипфейків. Платформи для фактчекінгу.</p> <p>5) Особливості верифікації різних типів контенту: текстові повідомлення, фотографії, відео, інфографіка, статистичні дані. Верифікація в режимі реального часу.</p> <p>6) Практичні навички фактчекінгу: складання чек-листів для перевірки, документування процесу верифікації, представлення результатів фактчекінгу аудиторії.</p>		
5	Маніпулятивні технології в медіа	<p>1) Поняття медіаманіпуляції та її основні характеристики. Класифікація маніпулятивних технологій. Психологічні механізми впливу на різні цільові аудиторії.</p> <p>2) Інструменти маніпулятивного впливу в медіа: мовні та візуальні маніпуляції, використання емоційних тригерів, маніпуляції з контекстом та статистичними даними.</p> <p>3) Технології створення маніпулятивного контенту: фреймінг новин, спіндокторинг, формування "порядку денного", замовчування інформації, підміна понять. Види інформації в медіапросторі та принципи об'єктивного інформування.</p> <p>4) Пропаганда як форма маніпулятивного впливу: визначення, види, основні техніки. Відмінності між пропагандою та об'єктивним інформуванням. Мова ворожнечі: поняття, рівні, наслідки та правові аспекти протидії.</p> <p>5) Критичний аналіз медіаконтенту: техніки розпізнавання маніпуляцій, методи верифікації інформації, практичні інструменти протидії маніпулятивному впливу.</p>	2	2
6	Створення медіа-контенту	<p>1) Принципи якісної журналістики та професійні стандарти: точність, достовірність, баланс думок, відокремлення фактів від коментарів, повнота та оперативність інформації. Критерії якості медіаконтенту та врахування потреб цільової аудиторії.</p> <p>2) Журналістська етика та професійна відповідальність: права та обов'язки журналіста, конфлікт інтересів, захист приватності, особливості роботи з вразливими групами, етичні принципи використання джерел інформації.</p> <p>3) Структура та особливості створення медіатексту: заголовковий комплекс, види лідів, композиційна</p>	2	-

		<p>побудова, принцип перевернутої піраміди, SEO-оптимізація. Форматування контенту для різних медіаплатформ.</p> <p>4) Візуальна грамотність у створенні медіаконтенту: основи композиції, робота з фотографіями та інфографікою, створення відеоконтенту, візуальні акценти, принципи адаптації візуального контенту.</p> <p>5) Мультимедійний сторітелінг: принципи побудови, види мультимедійних історій, створення лонгвідів та таймлайнів, інтеграція різних форматів. Інструменти створення та публікації контенту, адаптивний дизайн та аналітика.</p>		
7	Медіа-безпека та цифрова гігієна	<p>1) Поняття медіабезпеки та цифрової гігієни: основні загрози в медіапросторі, кібербулінг, кіберзлочинність, інформаційні атаки. Рівні медіабезпеки: особистий, корпоративний, національний.</p> <p>2) Захист персональних даних у медіапросторі: конфіденційність в соціальних мережах, налаштування приватності, управління цифровим слідом, захист від збору персональних даних.</p> <p>3) Інформаційна безпека: розпізнавання фішингу, захист від шкідливого ПЗ через медіаканали, безпека при використанні публічних мереж, двофакторна автентифікація.</p> <p>4) Психологічне здоров'я в медіапросторі: медіазалежність, цифровий детокс, здорові медіазвички, управління часом в медіапросторі. Вплив медіа на психічне здоров'я.</p> <p>5) Етичні аспекти медіаповедінки: нетикет, відповідальне поширення інформації, повага до авторських прав, етика онлайн-комунікації. Протидія мові ворожнечі.</p> <p>6) ☐ Медіабезпека дітей та підлітків: батьківський контроль, освітні програми з медіабезпеки, створення безпечного медіасередовища для неповнолітніх.</p>	2	-
8	Медіа-Грамотність і штучний інтелект	<p>1) Штучний інтелект у медіапросторі: основні поняття ШІ в контексті медіа, машинне навчання, алгоритми рекомендацій, персоналізація контенту. Вплив ШІ на медіаспоживання.</p> <p>2) ШІ у створенні медіаконтенту: автоматична генерація текстів, створення зображень та відео, ШІ-журналістика, чат-боти у медіа. Переваги та обмеження використання ШІ.</p> <p>3) Дипфейки та синтетичні медіа: технології створення, загрози та можливості, методи виявлення дипфейків, етичні питання використання синтетичних медіа.</p>	2	-

	<p>4) Алгоритмічна упередженість у медіа: як алгоритми формують інформаційні бульбашки, упередженість ШІ-систем, вплив алгоритмів на розподіл контенту та громадську думку.</p> <p>5) Етичні та правові аспекти використання ШІ в медіа: відповідальність за ШІ-генерований контент, авторське право на ШІ-контент, прозорість алгоритмів, регулювання ШІ в медіасфері.</p> <p>6) Майбутнє медіаграмотності в епоху ШІ: нові виклики та компетенції, адаптація освітніх програм, роль людини у медіапросторі майбутнього, критичне мислення в умовах ШІ-медіа.</p>		
Всього		16	4

6. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Години	
			денна	заочна
1	Медіаграмотність у сучасному світі	<p>Обговорення теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рівні медіаграмотності та їх діагностика в сучасному суспільстві. 2. Взаємозв'язок медіаграмотності з інформаційною та цифровою грамотністю. 3. Ключові компетенції медіаграмотної людини в контексті професійної діяльності. 4. Сучасні виклики медіаграмотності: інформаційне перевантаження та дезінформація. 5. Міжнародні стандарти та програми розвитку медіаграмотності. <p>Практичні завдання (1 завдання на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення самодіагностики власного рівня медіаграмотності за міжнародними методиками. 2. Аналіз медіаспоживання протягом доби (медіадіаріум). 3. Розробка плану підвищення медіаграмотності для конкретної цільової групи. 4. Порівняльний аналіз підходів до медіаосвіти в різних країнах. 5. Створення чек-листу для оцінки медіаграмотності колег/студентів. 	2	-
2	Медіапростір та його складові	<p>Обговорення теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура сучасного медіапростору України та світу. 2. Роль традиційних та нових медіа в формуванні громадської думки. 	2	-

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Феномен медіаконвергенції та її вплив на споживання інформації. 4. Трансформація ролі аудиторії від споживача до співтворця контенту. 5. Економічні моделі функціонування медіа в цифрову епоху. <p>Практичні завдання (1 завдання на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Картування власного медіапростору: аналіз джерел інформації. 2. Порівняльний аналіз подачі однієї новини в різних типах медіа. 3. Дослідження медіаконвергенції на прикладі конкретного медіа. 4. Аналіз ролі користувачів у створенні контенту на обраній платформі. 5. Створення схеми медіаекосистеми конкретної тематики. 		
3	Медіапсихологія та когнітивні упередження	<p>Обговорення теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні механізми сприйняття та обробки медіаінформації. 2. Основні види когнітивних упереджень у медіаспоживанні. 3. Вплив емоційного компонента на формування думки через медіа. 4. Психологічні особливості сприйняття візуального контенту. 5. Вікові та індивідуальні відмінності в медіасприйнятті. <p>Практичні завдання (1 завдання на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Самоаналіз власних когнітивних упереджень при споживанні медіа. 2. Експеримент з впливом кольору та композиції на сприйняття новин. 3. Дослідження ефекту ехо-камери у власних соціальних мережах. 4. Аналіз емоційного впливу різних медіаформатів. 5. Розробка рекомендацій для подолання когнітивних упереджень. 	2	-
4	Фактчекінг та верифікація інформації	<p>Обговорення теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та значення фактчекінгу в сучасному медіапросторі. 2. Види дезінформації та фейків. 3. Основні етапи перевірки інформації. 4. Інструменти верифікації текстової, візуальної та відеоінформації. 5. Міжнародні та українські фактчекінгові організації. <p>Практичні завдання (1 завдання на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз реальних прикладів фейкових новин та їх спростування. 	2	2

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Перевірка достовірності фотографій та відео за допомогою спеціальних інструментів. 3. Дослідження першоджерел інформації та оцінка їх надійності. 4. Робота з базами даних та відкритими реєстрами. 5. Створення алгоритму перевірки фейкової інформації. 		
5	Маніпулятивні технології в медіа	<p>Обговорення теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація маніпулятивних технік у сучасних медіа. 2. Мовні та візуальні прийоми маніпулятивного впливу. 3. Технології фреймінгу та спіндокторингу в медіа. 4. Відмінності між пропагандою та об'єктивним інформуванням. 5. Механізми формування "порядку денного" через медіа. <p>Практичні завдання (1 завдання на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз конкретних прикладів медіаманіпуляцій у новинах. 2. Виявлення мовних маніпуляцій у політичних медіатекстах. 3. Дослідження візуальних прийомів впливу в рекламі та медіа. 4. Порівняльний аналіз подачі однієї події у різних медіа (фреймінг). 5. Створення алгоритму розпізнавання маніпулятивних технік. 	2	-
6	Створення медіа-контенту	<p>Обговорення теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи якісної журналістики та етичні стандарти. 2. Структура та композиція медіатексту для різних платформ. 3. Візуальна грамотність у створенні медіаконтенту. 4. Особливості мультимедійного сторітелінгу. 5. SEO-оптимізація та адаптація контенту для цифрових платформ. <p>Практичні завдання (1 завдання на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створення новинного матеріалу за принципом перевернутої піраміди. 2. Розробка мультимедійного лонгріда на актуальну тему. 3. Створення інфографіки або візуалізації даних. 4. Адаптація одного контенту для різних медіаплатформ. 5. Розробка контент-стратегії для освітнього проекту. 	2	-
7	Медіа-безпека	<p>Обговорення теоретичних питань:</p>	2	-

	та цифрова гігієна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція медіабезпеки та її складові в сучасному цифровому світі. 2. Методи захисту персональних даних та налаштування приватності. 3. Безпека в соціальних мережах та протидія фішингу. 4. Види кібербулінгу та механізми захисту. 5. Поняття цифрового сліду та його вплив на професійне життя. <p>Практичні завдання (1 завдання на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення аудиту власного цифрового сліду. 2. Створення системи захисту персональних даних 3. Аналіз кейсу кібербулінгу. 4. Розробка інструкції з цифрової гігієни. 5. Проведення оцінки безпеки мобільних додатків. 		
8	Медіа-грамотність і штучний інтелект	<p>Обговорення теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні поняття та принципи роботи штучного інтелекту в медіа. 2. Види генеративного ШІ та їх можливості (текст, зображення, відео, аудіо). 3. Етичні аспекти використання ШІ в медіапросторі. 4. Загрози та виклики, пов'язані з використанням ШІ. 5. Deepfakes та синтетичні медіа: розпізнавання та протидія. <p>Практичні завдання (1 завдання на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз контенту, створеного за допомогою ШІ 2. Порівняння текстів, написаних людиною та ШІ 3. Виявлення зображень, згенерованих штучним інтелектом 4. Дослідження можливостей та обмежень популярних ШІ-сервісів 5. Розробка критеріїв оцінки достовірності ШІ-контенту 	2	2
Всього			16	4

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Теми	Завдання для самостійної роботи	Години	
			денна	заочна
1	Медіаграмотність у сучасному світі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Медіаавтобіографія (3-4 сторінки) Проаналізуйте власний шлях розвитку медіаграмотності: які медіа впливали на вас у дитинстві, як змінювались ваші медіазвички, які помилки у медіасприйнятті ви робили. Визначте свій поточний рівень медіаграмотності та складіть план її підвищення. 2. Порівняльний аналіз підходів до медіаосвіти Дослідіть та порівняйте системи 	10	10

		<p>медіаосвіти у трьох різних країнах (Україна + 2 на вибір). Створіть презентацію з рекомендаціями для покращення української системи медіаосвіти.</p> <p>3. Розробка тесту на медіаграмотність Створіть тест із 20 питань для оцінки медіаграмотності студентів вашої спеціальності. Включіть питання різних типів, обґрунтуйте вибір критеріїв оцінювання.</p>		
2	Медіа-простір та його складові	<p>1. Медіакартографія Створіть візуальну карту медіапростору України: позначте основні медіаканали, їх власників, цільову аудиторію, політичні ухили. Проаналізуйте концентрацію власності та плюралізм думок.</p> <p>2. Кейс-стаді медіаконвергенції Оберіть конкретне українське медіа та проаналізуйте, як воно адаптувалось до процесів конвергенції за останні 5 років. Дослідіть зміни у форматах, платформах, взаємодії з аудиторією.</p> <p>3. Аналіз медіаспоживання покоління Проведіть мікродослідження медіазвичок двох різних вікових груп (наприклад, 18-25 та 45-55 років). Опитайте по 10 осіб з кожної групи, проаналізуйте відмінності у споживанні медіа.</p>	8	14
3	Медіапсихологія та когнітивні упередження	<p>1. Дослідження власних медіаупереджень Протягом тижня ведіть щоденник своїх реакцій на медіаконтент. Фіксуйте випадки упередженого сприйняття, емоційних реакцій, селективної уваги. Проаналізуйте виявлені патерни.</p> <p>2. Експеримент з візуальним сприйняттям Створіть один новинний матеріал у трьох візуальних варіантах (різні кольори, шрифти, зображення). Протестуйте на 15-20 людях, як візуальна подача впливає на сприйняття змісту.</p> <p>3. Аналіз ехо-камери у соціальних мережах Дослідіть власну стрічку у Facebook/Instagram: проаналізуйте джерела інформації, політичні погляди авторів, тематику контенту. Визначте ознаки ехо-камери та запропонуйте способи її подолання.</p>	10	16
4	Фактчекінг та верифікація інформації	<p>1. Фактчекінг новинної події Оберіть резонансну новину останнього місяця та проведіть її повну верифікацію: перевірте факти, джерела, контекст, статистику. Створіть детальний звіт із висновками про достовірність.</p> <p>2. Розслідування поширення фейку Знайдіть приклад фейкової новини та простежте шляхи її поширення у соціальних мережах. Проаналізуйте, хто та як сприяв її розповсюдженню, чому люди їй повірили.</p>	12	16

		3. Створення інструкції з верифікації Розробіть покроковий алгоритм перевірки інформації для конкретної категорії контенту (медичні поради, фінансова інформація, політичні новини тощо). Включіть список корисних інструментів.		
5	Маніпулятивні технології в медіа	<ol style="list-style-type: none"> Аналіз маніпуляцій у політичному дискурсі Проаналізуйте висвітлення однієї політичної події у 5 різних медіа. Виявіть використані маніпулятивні прийоми, техніки фреймінгу, емоційного впливу. Створіть порівняльну таблицю. Дослідження мови ворожнечі Дослідіть коментарі до новин на 3-4 медіаплатформах протягом тижня. Класифікуйте випадки мови ворожнечі, проаналізуйте тригери та механізми поширення. Створення "детектора маніпуляцій" Розробіть чек-лист із 20 питань для виявлення маніпулятивного контенту. Протестуйте його на реальних прикладах медіаповідомлень та доопрацюйте. 	12	14
6	Створення медіа-контенту	<ol style="list-style-type: none"> Мультимедійний проект Створіть медіаматеріал на актуальну освітню тему у форматі лонгріда з текстом, інфографікою, відео/аудіо елементами. Оптимізуйте для веб-публікації та соціальних мереж. Адаптація контенту для різних платформ Візьміть одну новину та адаптуйте її для 5 різних платформ: Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, друкованих медіа. Проаналізуйте особливості кожної адаптації. Етичний аналіз медіаконтенту Знайдіть 5 прикладів порушення журналістської етики в українських медіа. Проаналізуйте кожен випадок, запропонуйте етично коректні альтернативи подачі інформації. 	10	14
7	Медіа-безпека та цифрова гігієна	<ol style="list-style-type: none"> Аудит власної цифрової безпеки Проведіть комплексну перевірку власної медіабезпеки: налаштування приватності у соцмережах, паролі, двофакторна автентифікація, цифровий слід. Створіть план покращень. Розробка програми цифрової гігієни Створіть освітню програму з медіабезпеки для конкретної цільової групи (діти, підлітки, літні люди, вчителі). Включіть практичні поради та інтерактивні елементи. Дослідження кібербулінгу Проаналізуйте 3-5 резонансних випадків кібербулінгу в українському медіапросторі. Дослідіть механізми, наслідки, способи протидії. Запропонуйте превентивні заходи. 	12	14

8	Медіа-грамотність і штучний інтелект	<ol style="list-style-type: none"> 1. Детекція ШІ-контенту Зібери колекцію з 20 текстів, зображень або відео (по 10 створених людиною та ШІ). Протестуй здатність 15-20 людей розрізняти їх. Проаналізуй результати та створи рекомендації для покращення навичок розпізнавання ШІ-контенту. 2. Дослідження алгоритмічних упереджень Створи два акаунти в одній соціальній мережі з різними демографічними характеристиками. Протягом тижня фіксуй відмінності у рекомендованому контенті. Проаналізуй виявлені упередження та їх можливі наслідки. 3. Етичний аналіз використання ШІ у медіа Дослідіж 5 випадків використання ШІ українськими або міжнародними медіа (автоматична генерація новин, персоналізація, модерація контенту тощо). Оціни етичні аспекти кожного випадку та запропонуй рекомендації. 4. Експеримент з ШІ-журналістикою Створи один новинний матеріал за допомогою ШІ-інструментів (ChatGPT, Midjourney тощо) та порівняй його з матеріалом на ту саму тему, написаним журналістом. Проаналізуй переваги, недоліки та етичні питання. 5. Прогнозування майбутнього медіаграмотності На основі аналізу трендів розвитку ШІ створи сценарії розвитку медіаграмотності на наступні 10 років. Визнач нові компетенції, які потрібно будуть розвивати, та запропонуй освітні стратегії. 	14	14
Всього			88	112

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тема 1. Медіаграмотність у сучасному світі

1. *Вправа «Історичний аналіз медіаосвіти»:* 1) дослідіть розвиток медіаосвіти у певний історичний період (захисна теорія, критична теорія, семіотична теорія); 2) проаналізуйте основні підходи та концепції цього періоду; 3) визначте їх актуальність для сучасної медіаосвіти.

2. *Аналіз медіаповідомлення:* 1) оберіть актуальну новину з трьох різних медіаджерел; 2) порівняйте подачу інформації, визначте факти та судження; 3) проаналізуйте заголовки на наявність маніпуляцій; 4) напишіть висновок про об'єктивність висвітлення події.

3. *Створення медіаконтенту:* 1) напишіть новину про важливу подію у Вашому закладі вищої освіти; 2) створіть три різні заголовки: нейтральний, клікбейтний та маніпулятивний; 3) поясніть відмінності між ними та їх потенційний вплив на аудиторію.

4. *Дослідження медіаспоживання:* 1) ведіть щоденник споживання медіаконтенту протягом 3 днів; 2) фіксуйте час, тип контенту та платформи; 3)

проаналізуйте власні медіазвички та їх вплив на світогляд; 4) запропонуйте план оптимізації медіаспоживання.

5. *Оцінка надійності джерел:* 1) оберіть резонансну тему; 2) знайдіть 5 джерел інформації про неї; 3) оцініть кожне джерело за критеріями надійності; 4) обґрунтуйте, яким джерелам можна довіряти і чому.

6. *Міжнародний досвід медіаосвіти:* 1) порівняйте підходи до медіаосвіти в трьох різних країнах; 2) визначте спільні та відмінні риси; 3) запропонуйте, які елементи варто впровадити в Україні.

7. *Тренінг «Медіабезпека для слухачів старшого покоління»:* 1) розробіть програму одноденного тренінгу з медіаграмотності для слухачів Університетів третього віку; 2) підберіть практичні вправи та інструменти; 3) підготуйте роздаткові матеріали.

8. *Аналіз типових шахрайських схем:* 1) проаналізуйте 3 найпоширеніші види онлайн-шахрайства щодо людей старшого віку (фішинг, фейкові медичні пропозиції, шахрайство з банківськими картками); 2) складіть порівняльну таблицю: тип шахрайства, ознаки, способи захисту; 3) розробіть інфографіку з правилами безпечної поведінки онлайн для літніх людей.

Тема 2. Медіапростір та його складові

1. *Еволюція медіа:* заповніть порівняльну таблицю, зазначивши які можливості надали суспільству провідні візуальні мас-медіа?

Візуальні медіазасоби:	Що нового з'явилося у баченні:	Що нового з'явилося у комунікації:
Фотографія		
Кінематограф		
Телебачення		
Інтернет		

2. *Аналіз медіаекосистеми:* 1) створіть карту медіаекосистеми Вашого регіону; 2) визначте основних гравців та їхні взаємозв'язки; 3) оцініть вплив кожного суб'єкта на локальний медіапростір.

3. Зазначте спільне та відмінне у ресурсах, які надає людині використання фотографії, кіно, телебачення, Інтернету?

4. *Трансформація медіаможливостей:* 1) оберіть одну подію/явище та проаналізуйте її представлення через різні медіа: Фотографія (статичне зображення, документальність), кіно (рух, звук, монтаж, художня інтерпретація), телебачення (оперативність, масовість, інтерактивність), інтернет (мультимедійність, гіпертекстуальність, інтерактивність); створіть порівняльну таблицю за критеріями: доступність для аудиторії, швидкість поширення, можливості взаємодії, достовірність, вплив на сприйняття.

5. *Картографування глобального медіапростору*: 1) Визначте ключових гравців на різних рівнях медіапростору; 2) Проаналізуйте їхній вплив на національні медіаринки; 3) Складіть порівняльну характеристику регіональних особливостей.

6. *Від споживача до творця*: 1) проаналізуйте власну медіаактивність за тиждень (пасивне споживання контенту, взаємодія з контентом (лайки, коментарі, репости), створення власного контенту); 2) створіть авторський контент у різних форматах (текст, фото/відео, подкаст, інфографіка); 3) оцініть ефективність створеного контенту за показниками (охоплення, залученість аудиторії, зворотний зв'язок).

7. *Медіавплив: аналіз сприйняття*: проаналізуйте одну новину, представлену в різних медіа (друковані (газета/журнал), телебачення, радіо, соціальні мережі, месенджери); 2) оцініть вплив кожного медіа за критеріями (емоційна реакція, запам'ятовування, достовірність, спонукання до дії); 3) створіть рекомендації для критичного споживання інформації з різних медіа.

8. *Дослідження медіаконвергенції*: 1) оберіть медіаресурс та проаналізуйте прояви різних видів конвергенції; 2) визначте переваги та недоліки конвергентних процесів; 3) спрогнозуйте подальші трансформації медіа.

Тема 3. Медіапсихологія та когнітивні упередження

1. *Дослідження власних когнітивних упереджень*: 1) протягом тижня ведіть медіашоденник, фіксуючи свої реакції на новини; 2) виявіть випадки упередженого сприйняття (упередження підтвердження, селективна увага); 3) проаналізуйте причини та запропонуйте стратегії подолання.

2. *Аналіз ефекту ехо-камери*: 1) проаналізуйте власну стрічку в соціальних мережах протягом 3 днів; 2) визначте домінуючі точки зору, джерела інформації, тематику; 3) складіть план диверсифікації інформаційного раціону.

3. *Експеримент з візуальним впливом*: 1) оберіть одну новину та створіть 3 візуальні варіанти її подачі (різні кольори, шрифти, зображення); 2) протестуйте на 10 людях, як змінюється сприйняття змісту; 3) проаналізуйте результати та зробіть висновки.

4. *Дослідження емоційних тригерів*: 1) знайдіть 5 медіаповідомлень, що викликають сильні емоційні реакції; 2) проаналізуйте використані прийоми емоційного впливу; 3) заповніть таблицю з колонками: тригер, емоція, механізм впливу, цільова аудиторія.

5. *Аналіз стереотипів у медіа*: 1) проведіть контент-аналіз зображення певної соціальної групи у 5 різних медіа; 2) виявіть стереотипні уявлення та упередження; 3) запропонуйте альтернативні способи репрезентації.

6. *Психологія кольору в медіадизайні*: 1) зберіть 10 прикладів використання кольору в медіаконтенті (сайти новин, інфографіка, соцмережі); 2) проаналізуйте психологічний вплив кольорової гами; 3) створіть рекомендації з етичного використання кольору в медіа.

7. *Дослідження кліпового мислення*: 1) протестуйте власну увагу: засікайте час зосередження на різних медіаформатах; 2) порівняйте тривалість уваги до тексту, відео, постів у соцмережах; 3) розробіть стратегії розвитку концентрації уваги.

8. *Вікові особливості медіасприйняття*: 1) опитайте по 5 представників різних вікових груп (18-30, 31-50, 51+ років) про медіазвички; 2) порівняйте особливості сприйняття та обробки медіаінформації; 3) складіть характеристику медіапсихології кожної групи.

Тема 4. Фактчекінг та верифікація інформації

1. *Алгоритм фактчекінгу*: 1) Оберіть резонансну заяву публічної особи; 2) Проведіть покрокову перевірку за методологією фактчекінгу; 3) Підготуйте звіт з документацією перевірки.
2. *Верифікація візуального контенту*: 1) Перевірте 3 вірусні фото/відео за допомогою інструментів верифікації; 2) Знайдіть оригінальне джерело; 3) Складіть хронологію поширення.
3. *Аналіз першоджерел*: 1) Оцініть надійність 5 різних джерел інформації; 2) Створіть рейтинг довіри до джерел; 3) Обґрунтуйте критерії оцінювання.
4. *Фейкдетектор*: 1) Проаналізуйте медіаматеріал на наявність маніпуляцій; 2) Визначте використані техніки дезінформації; 3) Розробіть спростування.
5. *Геолокаційна перевірка*: 1) Верифікуйте місце зйомки відео/фото; 2) Використайте інструменти геолокації; 3) Документуйте процес перевірки.
6. *Статистичний фактчекінг*: 1) Перевірте статистичні дані в публікації; 2) Знайдіть першоджерела цифр; 3) Виявіть можливі маніпуляції зі статистикою.
7. *Аналіз фактів на практиці*: 1) оберіть 3 заяви політиків та проведіть фактчекінг: виділіть фактологічні твердження, знайдіть першоджерела, оцініть достовірність, сформулюйте висновок; 2) проаналізуйте етичні аспекти: баланс між правом знати і конфіденційністю, спосіб представлення результатів, можливі наслідки публікації; 3) підготуйте фактчекінговий матеріал за журналістськими стандартами.
8. *Пошук оригіналу зображення*: 1) проаналізуйте вірусне зображення: завантажте в google images та tineye, знайдіть найдавнішу версію, визначте оригінальний контекст, перевірте метадані зображення; 2) складіть таблицю результатів: дата публікації, джерело, контекст використання, можливі маніпуляції; 3) порівняйте ефективність різних інструментів пошуку зображень.

Тема 5. Маніпулятивні технології в медіа

1. *Аналіз маніпулятивних технологій*: 1) знайдіть у медіа приклади різних маніпуляцій (мовні, візуальні, статистичні); 2) визначте цільову аудиторію та мету впливу; 3) запропонуйте способи протидії виявленим маніпуляціям.
2. *Порівняння інформування та пропаганди*: 1) проаналізуйте висвітлення події у різних медіа; 2) виділіть ознаки об'єктивного інформування та пропаганди; 3) складіть порівняльну таблицю використаних прийомів.
3. *Дослідження мови ворожнечі*: 1) проведіть моніторинг медіа на наявність мови ворожнечі; 2) визначте рівні агресивності висловлювань; 3) розробіть рекомендації щодо протидії.
4. *Психологія рекламного впливу*: 1) пригадайте рекламне зображення чи рекламний ролик політичного змісту, який свого часу справив на Вас враження або просто запам'ятався; 2) зосередьтеся і проаналізуйте, чому саме Ви його запам'ятали й яка (які) технологія(ії) спрацювала при цьому; 3) Опишіть цей кейс.
5. *Критичний аналіз контенту*: 1) оберіть резонансну публікацію; 2) проаналізуйте використані маніпулятивні техніки; 3) підготуйте розбір маніпуляцій з доказами.
6. *Стандарти об'єктивного інформування*: 1) проаналізуйте новину за критеріями: точність фактів, достовірність джерел, повнота висвітлення, баланс думок; 2) переписіть новину відповідно до принципів об'єктивності: видаліть оціночні судження, додайте пропущені факти, забезпечте баланс позицій, перевірте точність даних; 3) порівняйте початкову та відредаговану версії.
7. *Аналіз психологічних прийомів у новинах*: 1) визначте суть медіапсихологічних прийомів, що застосовуються у теленовинах; 2) заповніть таблицю.

№	Назва «ефекту»	Психологічна сутність «ефекту»
1	Ефект «порядку денного»	
2	Ефект праймінгу	
3	Заміна імен або наклеювання ярликів	
4	Періодичність повторення інформації	
5	«Буденна розповідь»	
6	Ефект присутності	
7	Констатація факту	
8	Відволікання уваги	
9	Ефект психологічного шоку	

8. *Декодування рекламного повідомлення:* 1) оберіть рекламний ролик комерційного змісту; 2) застосовуючи алгоритм дослідження медіатекстів, проаналізуйте цей ролик; 3) заповніть таблицю.

Вид, формат рекламного повідомлення	Тема	Зміст, смисловий акцент	Задіяні медіатехнології	Що «чіпляє» особисто мене
Висновок, твоя оцінка:				

Тема 6. Створення медіаконтенту

1. *Аналіз журналістських стандартів:* 1) проаналізуйте медіаматеріал на відповідність стандартам; 2) оцініть баланс думок та відокремлення фактів від коментарів; 3) запропонуйте шляхи покращення матеріалу.

2. *Створення мультимедійного контенту:* 1) розробіть лонгрід на обрану тему; 2) інтегруйте різні формати (текст, фото, відео, інфографіка); 3) адаптуйте матеріал для різних платформ.

3. *Робота з візуальним контентом:* 1) створіть фотогалерею за принципами композиції; 2) розробіть інфографіку з даними; 3) підготуйте відеосюжет.

4. *Етичні дилеми*: 1) проаналізуйте кейси етичних конфліктів у журналістиці; 2) запропонуйте етичні рішення; 3) обґрунтуйте свій вибір.

5. *SEO-оптимізація*: 1) оптимізуйте текст для пошукових систем; 2) створіть ефективний заголовковий комплект; 3) проаналізуйте метрики ефективності.

6. *Візуальна комунікація*: 1) створіть візуальний сторітелінг на соціальну тему (зйомка фоторепортажу за правилами композиції, розробка інфографіки з ключовими даними, монтаж відеоролика, адаптація контенту для різних платформ); 2) проаналізуйте створені матеріали (композиційні рішення, кольорова гама, візуальні акценти, інформативність); 3) оптимізуйте контент (формати для різних пристроїв, розміри файлів, якість зображень, швидкість завантаження).

7. *Кросплатформна публікація*: 1) адаптуйте медіаматеріал для різних платформ: веб-сайт, Instagram, Facebook, Twitter/X, Telegram; 2) оптимізуйте контент з урахуванням: форматів кожної платформи, особливостей аудиторії, технічних вимог; 3) проаналізуйте ефективність публікацій за метриками: охоплення, залученість, конверсія.

8. *Аналіз медіаконтенту*: 1) дослідіть цільову аудиторію (демографія, інтереси, медіаповедінка, потреби); 2) оцініть медіаконтент за критеріями: актуальність, корисність, унікальність, інтерактивність; 3) проведіть аудит якості (зворотній зв'язок, залученість, поширення, конверсії).

Тема 7. Медіабезпека та цифрова гігієна

1. *Аудит цифрової безпеки*: 1) проведіть аналіз власних акаунтів у соцмережах; 2) перевірте налаштування приватності; 3) створіть план посилення захисту.

2. *Протидія кібербулінгу*: 1) проаналізуйте кейс онлайн-цькування; 2) розробіть алгоритм реагування; 3) складіть пам'ятку протидії.

3. *Управління цифровим слідом*: 1) проведіть моніторинг власної присутності в мережі; 2) оцініть ризики наявної інформації; 3) складіть план очищення цифрового сліду.

4. *Захист персональних даних*: 1) створіть систему надійних паролів; 2) налаштуйте двофакторну автентифікацію; 3) розробіть протокол безпечного зберігання даних

5. *Безпека в публічних мережах*: 1) розробіть чек-лист безпечного використання WI-FI; 2) налаштуйте VPN; 3) створіть систему резервного копіювання.

6. *Безпечні соціальні мережі*: 1) проведіть аудит акаунта (налаштування приватності, список друзів/підписників, публічна інформація, історія публікацій); 2) виявіть потенційні загрози: ознаки фейкових профілів, підозрілі повідомлення, спроби фішингу, небезпечні посилання; 3) розробіть правила безпечної поведінки: критерії прийняття заявок у друзі, протокол перевірки посилань, політика публікацій, план реагування на загрози.

7. *Протидія кібербулінгу*: 1) проаналізуйте ситуацію кібербулінгу: тип переслідування, канали цькування, психологічні маніпуляції, наслідки для жертви; 2) розробіть план захисту: технічні заходи, психологічна підтримка, правові механізми, залучення модераторів; 3) створіть інструкцію з документування цькування: скріншоти, збереження повідомлень, фіксація дат, контакти підтримки.

8. *Щоденна цифрова гігієна*: 1) складіть список цифрових звичок: час в соцмережах, паролі та доступи, відкриті сесії, дозволи додаткам; 2) запровадьте правила: періодичність оновлень, резервне копіювання, перевірка налаштувань, чистка даних; промоніторте безпеку: підозрілі активності, незнайомі пристрої, спам-розсилки, фішингові атаки.

Тема 8. Медіаграмотність і штучний інтелект

1. *Аналіз ШІ-контенту*: 1) порівняйте тексти, створені людиною та ШІ; 2) визначте маркери штучного контенту; 3) оцініть якість та достовірність.
2. *Верифікація дівфейків*: 1) проаналізуйте відео на наявність ознак синтетичного контенту; 2) використайте інструменти виявлення дівфейків; 3) складіть звіт про результати перевірки.
3. *Етичний аудит ШІ*: 1) проаналізуйте кейс використання ШІ в медіа; 2) виявіть потенційні етичні проблеми; 3) запропонуйте рішення.
4. *Практика з ШІ-інструментами*: 1) створіть контент за допомогою ШІ; 2) оцініть якість результатів; 3) визначте обмеження технології.
5. *Адаптація медіаграмотності*: 1) розробіть чек-лист перевірки ШІ-контенту; 2) створіть протокол верифікації; 3) сформулюйте рекомендації з безпеки.
6. *ШІ в новинах*: 1) проаналізуйте використання ШІ в новинних медіа; 2) оцініть якість автоматизованих новин; 3) визначте ризики та переваги.
7. *Безпека персональних даних*: 1) розробіть протокол захисту від ШІ-маніпуляцій; 2) створіть правила безпечної взаємодії з ШІ; 3) оцініть ризики витоку даних.
8. *Верифікація ШІ-контенту*: 1) проведіть фактчекінг ШІ-згенерованого матеріалу: перевірка фактів, пошук першоджерел, аналіз неточностей; 2) порівняйте версії: оригінальні дані, ШІ-генерація, розбіжності; 3) складіть звіт про: виявлені помилки, методи перевірки, рекомендації.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» використовується комплекс методів навчання, що забезпечують як теоретичне засвоєння матеріалу, так і формування практичних навичок.

Інтерактивні методи спрямовані на активну взаємодію здобувачів вищої освіти: групові дискусії для аналізу медіаконтенту, кейс-стаді для розбору реальних ситуацій маніпуляцій та дезінформації, рольові ігри для розуміння роботи медіа. Практичні методи зосереджені на формуванні практичних навичок: проведення фактчекінгу, верифікація інформації, створення медіаконтенту, робота з різними інструментами перевірки даних. Технологічна складова реалізується через роботу з онлайн-інструментами верифікації, платформами для створення контенту, аналітичними сервісами. Дослідницький компонент включає проведення медіамоніторингу, контент-аналізу, вивчення медіаефектів та впливів. Творчі методи розвивають навички створення якісного контенту через сторітелінг, візуалізацію даних, розробку мультимедійних проєктів.

Самостійне навчання реалізується у підготовці до практичних занять, у виконанні індивідуальних творчих завдань.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення здобувачів оцінюються на основі Положення про екзамени та заліки у Навчально-науковому інституті менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту та психології» (http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/docum/polog3/26Положення%20про%20іспити%20та%20заліки_n2_1.pdf).

Поточний контроль здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних, практичних занять, виконання самостійної роботи (міжсесійного періоду) та оцінюється сумою набраних балів за всіма темами. Контроль академічної успішності охоплює поточну успішність з урахуванням якості виконання завдань для самостійної роботи, участі у практичних заняттях, відвідування лекційних занять.

У процесі оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовуються такі методи: методи усного контролю: індивідуальне опитування; методи письмового контролю: тестування; підсумкове письмове тестування.

Формою підсумкового контролю є залік.

Загальна (остаточна) кількість балів вираховується сумарно: бали поточного контролю – 100 балів.

Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувачів вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності», є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення у процесі розв'язання практичних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Під час усних відповідей оцінюється рівень теоретичних знань через розуміння базових концепцій медіаграмотності, принципів роботи медіа, методів верифікації інформації та особливостей сучасного медіапростору.

Практичні навички демонструються через здатність застосовувати інструменти фактчекінгу, створювати якісний медіаконтент, аналізувати медіаповідомлення та виявляти маніпуляції. Аналітичні компетенції визначаються вмінням критично оцінювати медіаконтент, аналізувати джерела інформації, розпізнавати фейки та маніпуляції, досліджувати медіавпливи. У виконанні письмових завдань враховується: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладу матеріалу, повнота використання літературних джерел, наведення логічних міркувань, прикладів та фактичного матеріалу. Береться до уваги цілісність, системність, послідовність наданої інформації, уміння формулювати висновки; творчий характер виконання письмового завдання.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати виконання завдань для самостійної роботи) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями: 0% – завдання не виконано; 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру; 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці; 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо); 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	добре
68-74	D	задовільно
60-67	E	задовільно

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Вид активності	Еквівалент у балах за формою навчання	
	Денна	Заочна
Активність здобувача освіти на лекції	2,5 балів за лекційне заняття (2,5*8=16 балів)	6 балів за лекційне заняття (6*2=12 балів)
Активність здобувача освіти на семінарських заняттях	4 бали за практичне заняття (4*8=32 бали)	8 балів за практичне заняття (8*2=16 балів)
Виконання завдань для самостійної роботи	2 завдання на вибір з кожної теми 3 бали за 1 завдання (2*3*8=48 балів)	3 завдання на вибір з кожної теми 2 бали за 1 завдання (3*3*8=72 бали)

Поточний контроль

Денна форма навчання											Всього	
Тема 1			Тема 2			Тема 3			Тема 4			
Л	С	СР	Л	С	СР	Л	С	СР	Л	С	СР	
2,5	4	6	2,5	4	6	2,5	4	6	2,5	4	6	100
Тема 5			Тема 6			Тема 7			Тема 8			
Л	С	СР	Л	С	СР	Л	С	СР	Л	С	СР	
2,5	4	6	2,5	4	6	2,5	4	6	2,5	4	6	

Л – відвідування лекцій

С – активність здобувача освіти на семінарському занятті

СР – виконання завдання для самостійної роботи

Заочна форма навчання											Всього	
Тема 1			Тема 2			Тема 3			Тема 4			
Л	С	СР	Л	С	СР	Л	С	СР	Л	С	СР	
6	-	9	-	-	9	-	-	9	-	8	9	100
Тема 5			Тема 6			Тема 7			Тема 8			
Л	С	СР	Л	С	СР	Л	С	СР	Л	С	СР	
6	-	9	-	-	9	-	-	9	-	8	9	

Л – відвідування лекцій

С – активність здобувача освіти на семінарському занятті

СР – виконання завдання для самостійної роботи

Умови відпрацювання пропущених занять

1. У разі пропущеного лекційного заняття виконайте 1 індивідуальне завдання на вибір з теми, з якої було пропущене заняття.

2. У разі пропущеного практичного заняття виконайте 2 індивідуальні завдання на вибір з теми, з якої було пропущене заняття.

3. Можливості для неформальної освіти: відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті у ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

(http://umo.edu.ua/images/content/document/norm_2/2022_1Положення%20про%20неформальну%20та%20інформальну.pdf) здобувачі мають можливість перезарахувати результати навчання шляхом неформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (курсівій роботі, контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) даної навчальної дисципліни та отримані шляхом навчання на платформах Coursera, Udemy, edX тощо. Рекомендовані онлайн-курси:

1. «Медіаграмотність: як не піддаватися маніпуляціям?» (<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/resisting-media-manipulation/>).
2. «Медіаграмотність для освітян» (<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mediagramotnist-dlya-osvityan/>).
3. «Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності» (<https://osvita.diia.gov.ua/courses/very-verified>).
4. «Захист персональних даних» (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/371>).
5. «Це вам не клікбейт» (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4186>).
6. «Інформаційна гігієна. Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні» (<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/infosecurity/>).

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Абетка візуальної грамотності / Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. / За редакцією Волошенюк О., Іванова В., Євтушенко Р. Київ : АУП, ЦВП, 2019. http://www.aup.com.ua/uploads/Abetka_vizualnoy_gramotnosti_2019.pdf
2. Вальорска М. Агнешка *Дінфейк та дезінформація : практ. посіб.* / пер. з нім. В. Олійника. Київ: Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с. https://www.aup.com.ua/uploads/DEEPFAKES_FNF_AUP_2020.pdf
3. Збірник статей Сьомої міжнародної науково-методичної конференції: Сучасний простір медіаграмотності та перспективи його розвитку. Київ. : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2019. 435 с. https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_conf_2019.pdf
4. Зюсс Д., Ламперт К., Трюльцш-Війнен К. *Медіапедагогіка: навчальний посібник* / Зюсс Д., Ламперт К., Трюльцш-Війнен К.; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за загал. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 300 с. https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2023/11/Mediapedagogik_ua_web.pdf
5. Іванова Т. *Як не стати гейміфікатором : методика і технології проведення ігор із медіаграмотності* : навчальний посібник / за загал. ред. В. Іванова. Київ: Центр вільної преси, 2021. 96 с. https://www.aup.com.ua/uploads/NOT_GAMIFIER.pdf
6. Іванова Т., Юричко А. *Інтерактивні форми та методи у процесі викладання журналістських дисциплін* : методичний посібник / за загал. ред. В. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 208 с. https://www.aup.com.ua/uploads/Maket_Interactiv_VNZ_2022.pdf
7. Маєр К. *Журналістика: підручник* / пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за загал. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с. https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2023/02/Meier_Journalistik_short.pdf
8. *Медіаграмотність під час війни: теорія, методика, інтерактив.* Навчальний посібник / Довженко О., Єгорова А., Іванова Т., Міський В., Потапова В., Юричко А. / за загал. ред. О. Волошенюк, В. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 68 с. https://www.aup.com.ua/uploads/Mediagramotnost_pid_chas_viyny_web.pdf
9. Мой Д., Ордольфф М. *Телевізійна журналістика: Практична журналістика* / За загал. ред. В. Ф. Іванова; Пер. з нім. В. Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 234 с. https://www.aup.com.ua/uploads/Televiziyna_jurnalistyka_2019.pdf

10. *Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів* / За загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 100 с. https://www.aup.com.ua/uploads/Posibnyk_z_mediagramotnosti_2019_ukr.pdf
11. Приходькіна Н. О. *Медіаосвіта учнів у шкільництві англomовних країн: монографія*. Київ; Тернопіль : Крок, 2020. 412 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727838/1/ТЕНДЕНЦІЇ%20РОЗВИТКУ%20МЕДІАОСВІТИ%20УЧНІВ%20У%20ЗАКЛАДАХ%20СЕРЕДНЬОЇ%20ОСВІТИ%20РОЗВИНЕНИХ%20АНГЛОМОВНИХ%20КРАЇН.pdf>
12. Ресурси до глобального тижня медіа та інформаційної грамотності 2023. Київ: Академія української преси. https://www.aup.com.ua/uploads/ResursyAUP_2023.pdf
13. Семенюта І. Індекс медіаграмотності українців залишається високим, але за рік знизився рівень цифрової компетентності, — дослідження «Детектора медіа». <https://ms.detector.media/medidoslidzhennya/post/37877/2025-05-06-indeks-mediagramotnosti-ukraintsiv-zalyshaietsya-vysokym-ale-za-rik-znyzyvsya-riven-tsyfrovoyi-kompetentnosti-doslidzhennya-detektora-media/>
14. Сташен Б. *Мобільна журналістика: практичний посібник* / пер. з нім. В. Климченка / за загал. ред. В. Іванова. Київ: Центр вільної преси, 2021. 260 с. https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2021/07/%21Mobiler%20Journalismus_1-10.pdf
15. *Як можна протидіяти «фейковим новинам»? : Аналіз*. Київ: Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Академія української преси, 2019. https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/ЯК_prottydiaty_fake_news_2019.pdf

Допоміжна

1. Баранівська М., Поліковська Ю. Медіатравма, освітні втрати, ШІ. Чому медіаграмотність має бути базовою навичкою. <https://ms.detector.media/print/37177/>
2. Безена І. М., Ващенко М. І. Медіаосвіта та медіаграмотність: освітні процеси формування компетентностей. *Протидія дезінформації в умовах російської агресії проти України: виклики і перспективи*. 2023. <https://doi.org/10.32782/ppss.2023.1.11>
3. Верещака В. В., Бойко І. М. Медіаграмотність та міжкультурна комунікація учасників освітнього процесу через призму сучасних викликів. *Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку*. Ч 3. 2022. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-53>
4. Власюк О. П., Степаненко О. К., Приходькіна Н. О. Вплив штучного інтелекту та інформаційних технологій на мобільну освіту та навчання майбутнього. *Академічні візії*. 2023. Випуск 26. С. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/789/714>
5. Дібікова Ю. С. Медіаграмотність як компонента інформаційної безпеки в умовах гібридної війни: український контекст. *Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки*. 2023. Т. 2, № 27. С. 67–77. <https://doi.org/10.34142/24130060.2023.27.2.06>
6. Дяченко З. Є. Про окремі аспекти співвідношення понять “неправдива інформація”, “фейк”, “оціночні судження” в українському інформаційному просторі. *Протидія дезінформації в умовах російської агресії проти України: виклики і перспективи*. 2023. <https://doi.org/10.32782/ppss.2023.1.86>
7. Заріцька Н. М. Медіаграмотність у контексті забезпечення інформаційно-психологічної безпеки в умовах гібридної війни: результати теоретичного аналізу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2022. № 4. С. 150–154. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.4.29>
8. Зозуля О. Фейк як інструмент інформаційної війни. *Юридична газета*. 2019. 14 трав. С. 1, 18–19.

9. Іващенко Н. В. Медіаграмотність як засіб захисту від медіатравми у дистанційній освіті. *Медіаторчість в часи війни: протистояння медіатравмі*, м. м. Київ, Україна, 19 черв. – 23 серп. 2023 р. Київ, 2023. <https://doi.org/10.59416/ojqp8555>
10. Ільченко О. А. Медіаграмотність у суспільно-гуманітарному циклі дисциплін освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти. *Pedagogical and psychological sciences: regularities and development trends*. 2020. Р. 104–118. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-023-0-7>
11. Ільченко О. Медіаграмотність в освітньо-професійній програмі підготовки здобувачів вищої освіти. *Humanities science current issues*. 2020. Т. 2, № 28. С. 113–119. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/28.208652>
12. Ковтун Т. Вплив на масову свідомість: маніпуляції чи переконання? *InterConf*. 2023. № 40(183). С. 104–117. <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.12.2023.009>
13. Лабенко О., Шакур Н., Заїка Т. Критичне мислення та медіаграмотність у цифрову епоху: виклики та можливості для української освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 12(30). [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12\(30\)-331-345](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12(30)-331-345)
14. Літвінчук І. С. Мова ворожнечі як фактор маніпуляції сучасних ЗМІ. *Соціальні комунікації: інструменти, технологія і практика*. 2023. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-313-5-12>
15. Маніпуляції в політичній риторичі: сучасний аспект : thesis / А. О. Васюріна та ін. 2019. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77026>
16. Марків О. Т., Марків І. П., Білорусцева Т. М. Складові механізми саморегуляції в медіа: правові засади, журналістські стандарти, медіаграмотність, меркетингові стратегії. *Culturological Almanac*. 2023. № 1. С. 181–187. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.1.24>
17. Мошак Д. Легітимізаційний потенціал сучасної політичної маніпуляції. *Grani*. 2022. Т. 25, № 2. С. 88–92. <https://doi.org/10.15421/172228>
18. Павлюх М. В. Медіакомпетентність та медіаграмотність фахівця-міжнародника у контексті загроз в мережі Інтернет. *Політичне життя*. 2021. № 4. С. 58–62. <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2021.4.9>
19. Писаренко Л. М. Медіаграмотність як ефективний метод розвитку особистості. *The European Development Trends In Journalism, PR, Media And Communication*. 2021. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-042-1-18>
20. Приходькіна Н. О. Актуальність упровадження медіаосвіти в заклади середньої освіти США: досвід штату Техас. *Актуальні проблеми педагогіки початкової школи в контексті освітньої реформи: зб. наук. праць III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Коломия, 22 груд. 2020 р.)*. / уклад. О. І. Поясик, О. В. Слипанюк, М. П. Ковальчук. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С. 46–51.
21. Приходькіна Н. О. Взаємозв'язок інформаційної грамотності та медіаграмотності: аналіз наукометричної бази даних Web of science. *Вісник Київського національного лінгвістичного ун-ту. Серія: Педагогіка та психологія*. 2020. Вип. 32. С. 102–114. <https://doi.org/10.32589/2412-9283.32.2020.207761>
22. Приходькіна Н. О. Вплив Девіда Букінгема на розвиток медіаосвіти у Великій Британії. *Традиції та новації у сфері педагогіки та психології: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 6–7 груд. 2019 р.)*; Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. Київ : Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, 2019. С. 34–38.
23. Приходькіна Н. О. Гейміфікація як ефективна технологія розвитку медіаграмотності учнів: досвід США. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. 2020. Вип. 92. С. 84–90. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-92-14>
24. Приходькіна Н. О. Глобалізаційний контекст розвитку медіаосвіти. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2020: глобалізований простір інновацій: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28 трав. 2020 р.)*; НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. О. І. Локшиної. Київ-Біла Церква : Авторитет,

2020. С. 302–304.
25. Приходькіна Н. О. Діяльність національних організацій у сфері розвитку медіаосвіти в Канаді та Австралії. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка*. 2020. Т. 4, вип. 31. С. 71–78. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/31.214300>
 26. Приходькіна Н. О. Концепт «медіаекологія» в контексті теорії комунікації. *Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук: зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (3–4 трав. 2019 р., м. Київ)*. Київ: Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, 2019. С. 9–11.
 27. Приходькіна Н. О. Концептуальні підходи до розвитку медіаосвіти в англomовних країнах: особливості теорії критичного мислення. *Теорія та методика управління освітою: електронне наук. фахове вид.* 2019. Т. 1(22). URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_22/Приход_кіна.pdf
 28. Приходькіна Н. О. Медіа- та інформаційна грамотність як стратегічний напрям у діяльності ЮНЕСКО. *Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. праць: Педагогічні науки*. 2020. № 3. С. 43–52. <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-3-1-3>
 29. Приходькіна Н. О. Медіаграмотність у системі освітніх стандартів Сполучених Штатів Америки. *Науковий часопис Національного пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. № 70. С. 214–218. <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.51>
 30. Приходькіна Н. О. Медіаграмотність як ключова компетенція людини епохи медіа. *Особистість у просторі проблем XXI століття: програма і матеріали наук.-практ. конф. (7 лют. 2019 р., м. Київ)*. Київ: ПП «Дірект Лайн», 2019. С. 55–57. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/09d4435d-9fea-40bd-a8d5-62b1f31b65b3/content>
 31. Приходькіна Н. О. Медіакомунікації як новий фактор взаємодії в інформаційному освітньому просторі. *Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах діджиталізації суспільства: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (11 листоп. 2020 р., м. Київ)*. Київ: Наук.-метод. центр ВФПО, 2020. С. 337–339.
 32. Приходькіна Н. О. Медіаосвіта і медіаграмотність як пріоритетні напрями у діяльності ЮНЕСКО. *Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 15–16 листоп. 2019 р.)*; Класичний приват. ун-т. Запоріжжя: Класичний приват. ун-т, 2019. С. 108–111.
 33. Приходькіна Н. О. Медіаосвіта здобувачів середньої освіти у розвинених англomовних країнах. *Інноваційна педагогічна діяльність як чинник формування життєтворчої компетентності здобувача освіти: моногр. / [Нічуговська Л. І., Ніколенко Л. М. та ін.]*; уклад.: Криворотько А. О. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2022. С. 276–329. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736734/1/ІННОВАЦІЙНА%20ПЕДАГОГІЧНА%20ДІЯЛЬНІСТЬ%20ЯК%20ЧИННИК%20ФОРМУВАННЯ%20ЖИТТЄТВОРЧОЇ%20КОМПЕТЕНТНОСТІ%20ЗДОБУВАЧА%20ОСВІТИ.pdf>
 34. Приходькіна Н. О. Медіаосвіта як засіб розвитку ефективної взаємодії учнів із сучасним інформаційним простором. *Гуманітарний корпус: зб. наук. ст. з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії*. Вінниця: ТОВ «Твори», 2019. Вип. 30. С. 104–105.
 35. Приходькіна Н. О. Методи розвитку медіаграмотності майбутніх педагогів. *Актуальні проблеми неперервної освіти в інформаційному суспільстві: зб. матеріалів конф. (29–30 трав. 2020 р., м. Київ)* / за заг. ред. проф. В. П. Сергієнка, В. М. Слабка. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. С. 276–278.
 36. Приходькіна Н. О. Навчальна програма з медіа- та інформаційної грамотності ЮНЕСКО: концептуальні основи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 1(95). С. 94–103. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.01/094-103>

37. Приходькіна Н. О. Особливості інтеграції медіаграмотності до освітніх стандартів Сполучених Штатів Америки. *Позиціонування закладу освіти засобами новітніх технологій менеджменту: матеріали Всеукр. наук.-методологіч. семінару: електрон. вид. (30 жовт. 2020 р., м. Київ)*. Київ – Бориспіль: ДЗВО «Ун-т менедж. освіти», 2020. С. 139–141.
38. Приходькіна Н. О. Постправда vs фактчекінг: теоретичні аспекти. *Позиціонування закладів освіти на ринку освітніх послуг в умовах воєнного стану: Матеріали IV Всеукраїнського науково- методологічного семінару 24 листопада 2022 р.* Київ – Бориспіль: ДЗВО «Університет менеджменту освіти». 2022. С. 91-96.
39. Приходькіна Н. О. Проблеми становлення та розвитку медіаосвіти у США. *Неформальна та інформальна освіта як ресурс розвитку особистості: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (22 трав. 2020 р., м. Київ)*. Київ: Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, 2020. С. 48–52.
40. Приходькіна Н. О. Ретроспективний аналіз розвитку медіаосвіти у Сполучених Штатах Америки. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 2. С. 29–37. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-2-29-37>
41. Приходькіна Н. О. Розвиток медіаграмотності учнів: основні прийоми критичного аналізу медіатекстів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітніх школах: зб. наук. праць*. 2019. Вип. 67. С. 97–102. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2019.67-1.20>
42. Приходькіна Н. О. Розвиток медіаосвіти у закладах середньої освіти США: вплив освітніх організацій. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (30 трав. 2019 р., м. Київ)*; Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локшиної. Київ-Дрогобич : ТЗОВ «Трек-ЛТД», 2019. С. 166–167.
43. Приходькіна Н. О. Розвиток медіаосвіти учнів у Канаді: особливості холистичної та аналітичної шкал оцінювання медіаграмотності учнів. *Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 5–6 груд. 2019 р.)*. Львів : Львів. наук. форум, 2019. С. 27–30.
44. Приходькіна Н. О. Становлення медіаосвіти у США: вплив освітніх організацій на розроблення національних стандартів. *Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (29–30 жовт. 2019 р., м. Суми)*. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. Т. 1. С. 79–81.
45. Приходькіна Н. О. Тенденції розвитку інформаційного суспільства: чому важливо бути медіаграмотним. *Сучасні досягнення в науці та освіті: зб. праць XV Міжнар. наук. конф. (16–23 верес. 2020 р., м. Нетанія, Ізраїль)*. Хмельницький : ХНУ, 2020. С. 50–55.
46. Приходькіна Н. О. Тенденція інтенсифікації медіанавчання у США: принципи медіаосвіти у баченні національної асоціації медіаосвіти США. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2019 рік*. Київ : Пед. думка, 2019. С. 54–55.
47. Приходькіна Н. О. Управління розвитком медіаграмотності та критичного мислення учнів у процесі медіаосвіти в закладах загальної середньої освіти. *Тенденції та проблеми управління закладами освіти: виклики XXI століття: монографія*. Київ : Цедос, 2020. С. 67–94. https://www.researchgate.net/profile/Nataliia-Prykhodkina/publication/374662815_NACIONALNA_AKADEMIA_PEDAGOGICNIH_N_AUK_UKRAINI_DZVO_UNIVERSITET_MENEDZMENTU_OSVITI_NAVCALNO-NAUKOVIIJ_INSTITUT_MENEDZMENTU_TA_PSIHOLOGII/links/6528280261c4044c404fe8c7/NACIONALNA-AKADEMIA-PEDAGOGICNIH-NAUK-UKRAINI-DZVO-UNIVERSITET-MENEDZMENTU-OSVITI-NAVCALNO-NAUKOVIIJ-INSTITUT-MENEDZMENTU-TA-PSIHOLOGII.pdf
48. Семак Л. А. Маніпуляції в сучасному медіадискурсі. *Чорноморські наукові студії*. 2023. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-300-5-30>

49. Тютюнник Л. Пропаганда як засіб маніпуляції в умовах війни. *Вісник Національного університету оборони України*. 2023. С. 184–192. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-76-6-184-192>
50. Уварова Т., Стас Т. Медіаграмотність та медіакомпетентність у сучасній освіті: виклики і тенденції. *Humanities science current issues*. 2020. Т. 4, № 29. С. 191–197. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/29.209672>
51. Харченко Б. В. Медіаграмотність як пріоритетна навичка людини в боротьбі з пропагандою. *Кримський міжнародний форум: філологія та журналістика*. 2022. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-272-5-18>
52. Шабуніна В., Тур О. Медіаграмотність як ключовий фактор інформаційної безпеки особистості. *VII Міжнародна науково-практична конференція «Психолого-педагогічні, правові та соціально-культурні проблеми сучасного суспільства»*. 2023. <https://doi.org/10.32782/fphisn.2023.1.42-43>
53. Юрій А. О. Медіаграмотність та емоційна стійкість населення України у контексті протидії російській агресії. *Протидія дезінформації в умовах російської агресії проти України: виклики і перспективи*. 2023. <https://doi.org/10.32782/ppss.2023.1.80>
54. Як влаштований український ринок медіаграмотності: дослідження «Інституту свідомого громадянства» (оновлено). <https://mediamaker.me/treningiv-bagato-efektu-malo-yak-vlashtovanyj-ukrayinskyj-rynok-mediagramotnosti-j-chomu-vin-buksuye-doslidzhennya-institutu-svidomogo-gromadyanstva-16950/>
55. Як розвинути медіаграмотність: поради, інструменти, навчання. <https://osvitoria.media/experience/yak-rozvynuty-mediagramotnist-porady-instrumenty-navchannya/>
56. Bilohrats K. Медійні маніпуляції довірою цільової аудиторії. *State and Regions. Series: Social Communications*. 2021. № 3(47). С. 66. [https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2021.3\(47\).9](https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2021.3(47).9)
57. Dudka Y. Investments in media literacy as a tool of political influence: a scientific analysis of the pros and cons of state regulation in the media. *International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. 2023. No. 11(79). <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-11-9343>
58. Kulyk S. Фейк російської пропаганди: Олена Підгрушна – снайпер АТО. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 1 (9). С. 82–101. <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-01-82-101>
59. Lokshyna O., Prykhodkina N. Media education: global prospects and developments in Ukraine (on the example of the IREX «Learn and Distinguish» project). *Порівняльно-педагогічні студії*. 2020. № 2(40). С. 4–17.
60. Łukasz M. Фейк – брехня в комунікативному просторі. *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2019. Т. 7, № 2. С. 75–84. <https://doi.org/10.14746/sup.2019.7.2.07>
61. Nesterenko Y. O., Liudohovska K. V. Digest of U-Report surveys: 2nd quarter of 2021 (internships and employment, electronic democracy, social media and media literacy). *Ukrainian Society*. 2021. Vol. 77, no. 2. P. 214–224. <https://doi.org/10.15407/socium2021.02.214>
62. Prykhodkina N. Critical Thinking Theory in the Context of Development of Media Education in Great Britain. *Visegrad Journal of Human Rights*. 2019. № 6 (volume 2). P. 173-179.
63. Prykhodkina N. Features of the development of media education in the United States of America. *Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej*. 2020. 38. № 1-1. С. 189–195.
64. Prykhodkina N. O. General development trends of the media education of students in developed english-language countries. *Наукові інновації та передові технології*. № 11(13) 2022. С. 241-254. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-11\(13\)-241-254](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-11(13)-241-254)
65. Prykhodkina N. Media literacy through war optics: new challenges and threats. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2022: виклики і перспективи в умовах турбулентності світу: матеріали Міжнар. конф. (Київ, 4 листопада 2022 р.)*; НАПН

- України, Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. О. І. Локшиної. Київ-Біла Церква : Авторитет, 2022. С. 262-226.
66. Prykhodkina N. Particularities of Media Education Methodology for Students in the United States of America. *Current trends and factors of the development of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: conference proceedings, September 25–26, 2020, Lublin*. Lublin : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020. P. 86–89.
 67. Prykhodkina N. Some aspects of history of the media literacy movement in the United States of America and Canada. *Problems and prospects of implementation of innovative research results: collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Vol. 3), December 13, 2019*. Valletta, Republic of Malta: European Scientific Platform NGO. P. 37–39.
 68. Prykhodkina N. O. The features of teacher training for media education of students in developed English-speaking countries. *Education: Modern Discourses*. 2021. № 4. P. 103–115. <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2021-4-10>
 69. Pryscheпа Н. О. Fake in the linguistic dimension. *Linguistic and Conceptual Views of the World*. 2021. No. 70 (3). P. 68–80. <https://doi.org/10.17721/2520-6397.2021.3.06>
 70. Tupakhina O. Communicating european values through critical media literacy: case of Erasmus+ Jean Monnet module "European values in literary arts". *Educational Analytics of Ukraine*. 2021. No. 1. P. 117–124. <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2021-1-117-124>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти. <http://mediaosvita.org.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. <http://www.mon.gov.ua>.
3. Офіційний сайт ЮНЕСКО. <http://www.unesco.org/>
4. Портал «Академія української преси». <https://www.aup.com.ua>
5. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». <http://medialiteracy.org.ua/>
6. Проект «MediaSapiens». <http://osvita.mediasapiens.ua>